

DE DUODECIM UTILITATIBUS TRIBULATIONIS.

Ordo et modus docendi, de quo tribulationes A deserviunt, est, ut eas non solum patienter, sed etiam libenter sustineas, et consoleris interius ex eo quod exterius desolaris. Nam, ut ait Seneca, « non est major consolatio, quam quæ ex desolatione trahitur. » Quam consolationem nemo potest habere, nisi prius noverit effectum tribulationis; qualiter scilicet Deus, qui tribulationes immittit, eas ordina- ad profectum et utilitatem sustinentium, nisi ex perversitate rebellionis se ordinationi Creatoris opponant. Illi ergo qui defectus suos ex parte una cognoscunt, et utilitatem tribulationis ex altera considerant, in firmo proposito a Deo in tribulationem petunt, ut a se tribulationes extirpet, contra seipsum fortassis petunt, sicut Paulus, qui petiit carnis stimulum amoveri. Cui responsum est a Deo: *Sufficit tibi gratia mea; nam virtus in infirmitate perficitur* 99. Sunt autem multi fructus tribulationum; sed ad præsens de duodecim tangemus, in quibus etiam multi alii continentur, quos de facili intelliget qui tractatum istum diligenter legerit, vel audiverit plus attente. Nam, sicut cibus male masticatus de difficili digeritur, et parum prodest, sic doctrina sacræ Scripturæ sine attentione lecta cursorie vel auditæ.

PRIMA utilitas quam facit tribulatio in hoc attenditur, quod tribulatio est fidelis succursus a Domino missus ad eripiendum animam de manibus inimicorum omnium ejus. Isti autem inimici sunt, falsa gaudia et deceptorum hujus mundi prosperitas, quæ C in disciplina tanto plus periculose seducunt, quanto magis dulciter blandiuntur. Isti autem sunt inimici, a quibus secundum vulgare proverbium dicitur: « Stultus non timet hos. » Qui tanto plus timendi sunt quanto blandius alliciunt, decipiuntque in fine. Isti sunt inimici, qui blandiendo occidunt, et occidendo blandiuntur. Qui significantur per Joab, qui tenens mentum Amasæ, ac si vellet osculari, interfecit ipsum 98. Unde dicit Gregorius: « Etsi omnis fortuna timenda est, magis tamen timenda est prospera quam adversa. » Quod manifeste apparet, eo quod inimicus, qui occulte impugnat, magis timendus est quam qui aperte. Et nota quod iste tribulationis succursus non solum a Deo mittitur, sed exercitus ejus dux et marescallus est ipse Deus, ipsam ordinans ad liberationem amicorum suorum. Unde promittit per David prophetam Deus: *Cum ipso sum in tribulatione* 96, id est tribulatus et tentatus. Et sequitur: *Eripiam eum et glorificabo eum* 99.

Cum ergo nobiscum Deus sit in tribulatione, patienter et libenter sustinenda est, quia secundum quod tribulatio plus gravat, secundum hoc Deus tribulato magis appropinquat. Unde dicit Psalmista: *Juxta est Dominus his, qui tribulato sunt corde* 96. Ergo dum præsentia tribulationis te molestat, præsentia Salvatoris, qui tecum in tribulatione consistit, solatium interius tibi præstat. Sed forte dicit, præsentem tribulationes bene sentio, sed societatem Dei in tribulatione mea non sentio. Nam si dulcedinem suæ præsentia ita manifestaret, sicut amaritudinem tribulationis manifestat, patienter et hilariter tribulationem sustinerem. Et addis forsan, quod ante tribulationem magis sentiebas Dei dulcedinem, quam in tribulatione positus. Ad hoc responderi potest dicendo, quod præsentia Dei in tribulatione dupliciter potest attendi, vel intelligi, ut jam patet: primo in collatione virtutis et gratiæ; quia, sicut augetur tribulatio, ita Deus virtutem et gratiam multiplicat, secundum Apostolum dicentem: *Fidelis est Deus, qui non permittet vos tentari ultra id quod potestis, sed faciet, cum tentatione proventum, ut possitis sustinere* 97, id est augmentum gratiæ dabit et virtutem sustinendi tribulationem patienter. Sicut enim obsessis in castris solent domini castrorum garnitionem et succursum mittere; sic Deus animæ tribulatæ augmentum gratiæ solet infundere. Secundo, præsentia Dei in tribulatione potest attendi seu intelligi in collatione consolationis interinæ, quam tribulatio infundit. Unde dicit Apostolus: *Sicut abundant passiones Christi in nobis, ita abundat per Christum consolatio* 98. Passiones Christi abundare in nobis dicuntur, quia ab ipso innissæ, et ideo pro peccato debent patienter sustineri, et ad similitudinem Christi, et hoc sine culpa, ut non patiamur sicut fur vel homicida, qui quod patiuntur bene meruerunt. Sed nota quod augmentum gratiæ, quod confertur in tribulatione, non datur semper sentiri a tribulato, quod sit ad ejus probationem, timorem et liberationem. Præterea consolatio non debet venire, donec locus sit ei paratus, quem parat tribulatio, juxta illud: *Post tempestatem tranquillum facis, et post lamentationem et fletum exultationem infundis* 99. Unde David: *Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo consolationes tuæ lætificaverunt animam meam* 100. Consolationes autem unius horæ excedunt tribulationes multorum annorum. Nam ipse Deus, qui prius venit ad succurrendum tibi, post tribulatio-

98 II Cor. 12. 99 II Reg. 20. 96 Psal. 90. 97 Ibid.

98 Psal. 33. 97 I Cor. 10. 96 II Cor. 1. 99 Tob. 3.

100 Psal. 93.

nem tecum remanebit confortans te, sicut dicit Bernardus. Et si forte conquereris, dicens, quia nimis tardat ista consolatio, sicut conqueruntur amatores, huic respondet Cassiodorus dicens, quia ipsa velocitas cordi consideranti et amanti videtur tarditas. Quod si quæris de justis qui nunquam mortale peccatum habuerunt, quomodo dicitur, quod de manibus inimicorum suorum liberati sunt, ad hoc potest dici quod, licet boni in manus inimicorum non ceciderunt per consensum peccati mortalis, tamen potuerunt cecidisse; sed, Deo auxiliante, non ceciderunt, et manus eorum evaserunt. Quod Augustinus tangit loquens de justo, quem Deus a peccato conservavit: « Et te, inquit, ne in peccatum rueres, tenuit. » Ex prædictis concludi potest, quod anima tribulata non debet se reputare impugnata, quando patitur tribulationes, sed liberatam et ereptam de mundi prosperitate decipiente et de carnali consolatione desolante. Ex quo igitur tribulationes ab inimicis animam liberant, licet aliquando sunt onerosæ, tamen hilariter sunt pro Domino sustinendæ et sine murmure; quia, si per murmurationes homo contra tribulationes efferatur, tunc adiutores suos impugnat et suos adjuvat inimicos.

SECUNDA utilitas tribulationis est, quod obstruit os diaboli, ne animam in tribulatione existentem alloqui audeat, eam tentando. Timet enim repelli et vinci. Quod figuratur in Job ¹, ubi dicitur quod *nemo loquebatur ei verbum; videbant enim dolorem ejus esse vehementem*. Loquitur ibi Scriptura de fictis amicis Job, qui significant dæmones animam impugnantes, qui non audent animæ tribulatæ appropinquare, visa ejus gratia in tribulatione; timent enim a tali anima vinci. Sed nota quod diaboli tentatio non est homini periculosa vel nociva, nisi per sequentem responsionem, hoc est per delectationem et consensum: Sicut allocutio excommunicati non nocet tibi, nisi ei respondeas. Quod significatum est in Isaia ², ubi dicitur quod Ezechias mandavit populo quod non responderent blasphemias Rapsacis principis exercitus regis Assyriorum. Per Rapsacem intelligitur diabolus, et per ejus blasphemias significantur cogitationes malæ quas suggerit; sed non nocent, si non respondetur eis per delectationem vel consensum. Nam, quamvis prævæ suggestiones et contumeliosa verba illata homini multum affligant cor ejus; tamen non nocent nec maculant id, quandiu eis non respondetur, ut dictum est; sed econtrario homini talia inferentes multum cruciantur, quando vident eos quos blasphemant nil penitus respondere.

TERTIA utilitas tribulationis est, quod animam tribulatam purgat. Pro quo sciendum est quod sunt quinque species purgationis materialis. Prima est, purgatio corporis humani, quæ fit dupliciter,

A potione et minutione. Secunda est metallorum, ut igne purgatur aurum et lima ferrum. Tertia purgatio est arborum, quæ fit amputatione ramorum vel fossatione surculorum. Quarta est granorum, quæ fit per flagellum. Quinta purgatio est vindemiæ vel vini, quæ fit per torcular. Omnibus his modis purgat tribulatio. Primo igitur purgatur corpus humanum potione. Quando ergo tribulatio te apprehendet, cogita medicinam tibi missam a Domino, ad te purgandum a superfluo humore et inordinata affectione. Nam, sicut amara potione purgantur mali humores, sic per tribulationes purgantur animæ mali mores. Quia secundum Gregorium: « Mali mores sunt mali humores. » Suscipe igitur cum humilitate medicinam tibi a Domino missam, qui est summus medicus cognoscens intimam complexionem cordis tui, quia scit quantum potes sustinere, et nihil tibi dabit nisi quod utile tibi fuerit. Bibit enim ipse Filius Dei mortis tribulationem, non pro sua, sed pro salute et purgatione tua. Unde dicitur: *Bibite, amici mei, et inebriamini. charissimi* ³. Et de filiis Zebedæi dictum est: *Potestis bibere calicem, quem ego bibiturus sum* ⁴? Hic est potus salutaris, quem cum gratiarum actione recipiebat Dominus dicens: *Calicem salutis accipiam* ⁵. Et si propter amaritudinem tibi difficile videatur illum transglutire, invoca Dominum in auxilium, sicut dicit David; unde sequitur: *Et nomen Domini invocabo* ⁶. Et nota quod, sicut medicina corporalis non debet degustari, nec per linguam diu teneri, sed cito deglutiri, sic nec tribulatio debet a cursu rebellionis retardari; sed, sicut effectus medicinæ aliquando impeditur non ex defectu sui, sed ex mala dispositione recipientis, sic effectus tribulationis impeditur ex mala dispositione duri cordis et animi pertinacitate rebellis. Sicut patet in Pharaone, qui quanto plus affligebatur, tanto durius cor ejus efficiebatur ⁷. Unde dicit Salomon: *Cor durum male habebit in novissimis* ⁸.

Secundo, purgatur corpus humanum minutione, et hoc dupliciter, videlicet venæ apertione et phlebotomia. Venæ apertio confessioni comparatur, phlebotomia tribulationi. Et nota quod, sicut superfluous sanguis corporalis venas et vesiculas cordis corrumpit, sic peccatum, quod in Scriptura vocatur sanguis, animam corrumpit et maculat. Vena per quam sanguis ipse ejicitur, scilicet peccatum, est os. Unde Proverbiorum Liber: *Vena vitæ est os justii* ⁹; quia *justus in principio est accusator sui* ¹⁰, scilicet in confessione. Et nota quod, sicut in minutione debet homo emitte malum sanguinem et retinere bonum ad cordis sui nutrimentum, sic in confessione debet homo dicere peccata sua, ut ejiciantur, et bona quæ fecerit, tacere, ne amittantur. Bona enim in confessione dicta amittuntur per jactantiam et va-

¹ Cap. 2. ² Cap. 37. ³ Cant. 5. ⁴ Matth. 20. ⁵ Psal. 115. ⁶ Ibid. ⁷ Exod. 10. ⁸ Eccli. 3. ⁹ Prov. 10. ¹⁰ Prov. 18.

nam gloriam. Ut patet in Pharisæo, qui bona sua recitabat per jactantiam, dicens : *Jejuno bis in Sabbato, decimas de omnium quæ possideo*¹¹. Sed publicanus non audebat oculos suos ad cælum levare, sed percutiebat pectus suum, dicens : *Deus, propitius esto mihi peccatori*¹². Et sequitur quod, descendit hic publicanus justificatus in domum suam¹³, scilicet per humilem confessionem, ab illo, scilicet Pharisæo, qui propter jactantiam in peccatis suis remansit. Peccata enim, quæ in vera et humili confessione manifestantur, delentur. Unde Psalmista : *Dixi: Confitebor adversum me injustitiam meam Domino, et tu remisisti impietatem peccati mei*¹⁴. Minutio vero phlebotomiæ tribulationi comparatur. Quot enim tribulationes immittit Deus cordi, tot ictus phlebotomiæ dat ei ad purgationem ejus. Sed nota quod sicut ante purgationem et percussione minutionis necesse est carnem calescere, ad hoc ut ictus facilius sustineantur; sic cor humanum necesse est igne charitatis accendi, ad hoc ut de facili sustineat tribulationes. Unde dicit Augustinus¹⁵ : « Omnia sæva et immania facilia et prope nulla facit amor. » In figura cujus descendit Spiritus sanctus super apostolos in linguis igneis¹⁶. Ex quo a Deo roborati sunt, et post ejus receptionem ibant gaudentes a conspectu concilii, quoniam digni habiti sunt pro nomine Christi contumeliam pati¹⁷; qui ante receptionem ejus erant valde timidi. Sicut patuit in Petro, qui Dominum negavit ad vocem unius provocantis ancillæ¹⁸, qui tamen post receptionem Spiritus sancti passionem crucis pro Domino toleravit libenter.

Secundus modus purgationis est quomodo metalla purgantur, ut aurum igne et ferrum lima. Primo ergo tribulatio purgat animam et puram reddit, sicut ignis aurum. Unde dicit Augustinus : Quod flagellum grano et ignis auro, quod lima ferro, hoc facit tribulatio justo. Hoc est dicere, sicut ignis separat aurum ab aliis metallis, et a scoria purum reddit, sic tribulatio animam puram reddit. Unde de martyribus in Sapientia : *Tanquam aurum in fornace probavit illos*¹⁹. Hoc enim igne tribulationis probatus fuit Job²⁰, qui dicebat : *Probavit me, sicut aurum quod per ignem transit*. Et nota quod inter omnia metalla aurum non pretiosius, et plumbum vilius; tamen aurum non probatur sine plumbo. Plumbum enim sæces auri secum trahit in fornace. Et boni, qui significantur per aurum, per malos qui significantur per plumbum, frequenter purgantur. Unde, si queratur, de quo deserviant mali bonis; responderi potest, quod de eo quod deservit plumbum auro. Unde dicit Salomon²¹ : *Stultus serviet sapienti, scilicet ipsum purgando*. Sic servivit Esau Jacob, eum scilicet persequendo, de quo dicitur, *Major serviet minori*²².

A Secundo tribulatio purgat animam sicut lima ferrum, limando scilicet et clarificando. Sicut gladius qui nunquam exit de vagina sua, et culltellus qui nunquam scindit, contrahunt rubiginem; sic cor humanum sine exercitatione tribulationis contrahit rubiginem spiritualem. Unde Jeremias²³ : *Sterilis fuit Moab ab adolescentia sua, et requievit in sæcibus suis*²⁴. Noli ergo conqueri, si Deus limet lima cor tuum ut fulgeat, et clarificetur, et gloriosum appareat, quia aliter non poteris Deum videre. Secundum illud Matthæi : *Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt*²⁵.

B Tertius modus purgationis qui tribulationi competit, est putatio arborum. Sicut vitis quæ sit putatio ramorum superfluorum, de quo dicit Christus : *Omnem palmitem in me non ferentem fructum, tollet eum; et omnem qui fert fructum, purgabit eum ut fructum plus afferat*²⁶. Per vitem, cor humanum intelligitur, cujus humor ipsum faciens fructificare est amor. Unde quantum habet de amore, tantum habet de humore. Nam quantum humor defertur per ramos superfluos vitis vel alterius arboris, tanto minus fructificat vitis illa. Sic amor cordis quanto plus diffunditur per carnales amicos vel res temporales, tanto minus aptum est cor ejus ad fructificandum spiritualiter. Et si sapiens hortolanus putet et resecat ramos superfluos vitis vel alterius arboris, ad hoc quod vitis vel arbor magis fructificet, non est mirum si Deus, qui est cultor humani cordis, secundum id Joannis : *Pater meus agricola est*²⁷, resecat superfluum amorem a corde tuo, scilicet parentes et amicos carnales, sarculo mortis, quod in manu sua tenet, vel bona temporalia, ad hoc quod amor cordis tui et desiderium proprios terminos suos non excedat. Quia ipse Dominus dicit : *Ego quos amo, arguo et castigo*²⁸. Et Apostolus : *Flagellat autem, inquit, omnem filium quem recipit*²⁹. Et totum hoc facit Deus, ne amor cordis tui a se elongetur, et ne diffundat se in rebus temporalibus, ubi multum oportet ponere, et inde consequi nullum bonum imo malum finem, secundum Gregorium, dicentem : « Qui labenti ininititur, necesse est ut cum labente labatur. »

D Quartus modus purgationis qui tribulationi competit, est purgatio granorum; quæ sit per flagellum, ut granum exeat, et separetur a palea. Unde Augustinus, quod flagellum grano, ut supra; verbi gratia, sicut flagellum cogit granum exire de palea, sic tribulatio cogit cor humanum ab amore humano separari, quia mundus displicet cordi tribulato. Et ideo David sciens utilitatem flagelli tribulationis dicebat : *Ecce ego in flagella paratus sum*³⁰ ad sustinendum, ut cor meum purgetur. Unde dicit Augustinus : Noli conqueri de flagello tribulationis, si vis habere panem grandium, et reponi cupis in

¹¹ Luc. 18. ¹² Ibid. ¹³ Ibid. ¹⁴ Psal. 31. ¹⁵ Serm. 10 De verbis Domini. ¹⁶ Act. 2. ¹⁷ Act. 5. ¹⁸ Matth. 26. ¹⁹ Sap. 3. ²⁰ Cap. 23. ²¹ Prov. 11. ²² Gen. 25. ²³ Vulg. fertilis. ²⁴ Jer. 48. ²⁵ Matth. 5. ²⁶ Joan. 15. ²⁷ Ibid. ²⁸ Apoc. 3. ²⁹ Hebr. 12. ³⁰ Psal. 37.

cœlo, ubi nonnisi purum granum reponetur. Sed, A sicut contingit quod granum immaturum nec desiccatum ictu flagelli non excutitur a palea, sed magis inhæret ei; sic cor habens humorem et affectionem carnalem flagello tribulationis nec separatur a mundo, sed magis inhæret ei per amorem et delectationem, de quo tamen non recipit nisi tormentum et laborem: *Homo enim natus est ad laborandum et avis ad volandum*²¹, sicut dicitur: *Nolite, inquit, diligere mundum, neque ea quæ in eo sunt. Si quis diligit mundum, non est charitas Patris in eo, quoniam omne quod est in mundo*²², etc.

Quintus modus purgationis, qui competit tribulationi, est purgatio vini in torculari. Nam, sicut torcular premit racemos, ut pretiosus humor a sæcibus separetur; sic Deus ponit animam in torculari tribulationis, ut infirmitate corporis, vel persecutione, vel dolore de morte amicorum, seu damno honorum temporalium; scilicet ut purget eam a sæcibus malarum affectionum et peccatorum. Et ideo noli repellere torcular tribulationis, si vis reponi in cellario Christi, juxta illud: *Introduxit me rex in cellam vinariam*²³. Unde dicit Augustinus quod martyres in præsentī vita ita pressi sunt, quod grossa materia corporum eorum remansit in torculari, et animæ pretiosæ sicut vinum pretiosum positum in cellario vitæ æternæ. Noli ergo conqueri, si Deus in torculari tribulationis te reponat, cum ipse prius torcular calcaverit, sicut dicitur: *Torcular calcavi solus, et de gentibus non est vir mecum*²⁴. Vir dicit,

non mulier, quia omnes apostoli in passione sua, relicto eo, fugerunt; sed beata Maria virgo ab eo non recessit per infidelitatem, sed cum eo compassa est per compassionem. Unde promiserat ei Simeon dicens: *Et tuam ipsius animam pertransibit gladius*²⁵.
 QUARTA tribulationis utilitas est, quod illuminet cor hominis ad cognitionem sui ipsius, in quo consistit conditionis humanæ perfectio. Unde Augustinus, qui tot legerat et audierat, plas non petebat, dicens in libro *Soliloquiorum*: « Noverim te. » Inquit et in libro *Sapientiæ*: *Scire te est sensus consummatus*²⁶. Sicut enim videmus quod ictus virgæ cogit discipulum inclinare caput, et respicere in libro, et lectionem repetere, sic tribulatio tibi a Domino mittitur ut, mediante tribulatione, discas agnoscere tuum Creatorem. Unde dicit beatus Bernardus: « Deus fecit se cognosci verberando, qui oblitus erat, et incognitus parcendo. » De hoc habemus exemplum de Nabuchodonosor rege superbo, quem Deus ejecit de regno suo, et fuit habitatio ejus cum feris et bestiis, *et fenum sicut bos comedit; sed in fine dierum, scilicet tribulationis et pœnitentiæ suæ, levavit oculos suos ad cœlum, et sensus ejus redditus est ei*²⁷. Oculos suos levat ad cœlum, qui cognitionem suam ad Creato-

rem suam dirigit. In hac elevatione oculorum sensus redditus est ei, qui per inclinationem ad Inferiora eam perdidit. Nabuchodonosor ergo ante tribulationem clauserat Creatori suo, scilicet respiciendo ad terrena, post tribulationem levavit oculos suos ad cœlum, ubi erat ille qui eum verberavit, quia Deus vult quod tribulati ad ipsum vertant facies suas. Considera ergo, o anima, quia nos amantium est mittere litteras ad se invicem, et in memoriam revocare grata et mutua beneficii, et timere ne oblivioni dentur. Idcirco amator tuus Jesus Christus immittit tibi tribulationes, qui forte omnino oblitus exstiterat, dum in prosperitate vixeras, sicut pincerna Pharaonis in prosperitate positus oblitus est Joseph interpretis sui²⁸. Considera ergo quod Jesus ipse cicatrices vulnerum, quæ pro te sustinuit, in memoriam tui retinuit; ac si nodus in corrigia fieret ad memoriam alicujus rei retinendam. Unde ipse dicit: *Non obliviscar tui; in manibus meis descripsi te*²⁹, quando scilicet expandi in cruce pro amore tuo. Si ergo cicatrices vulnerum ad memoriam retinuit Christus, noli irasci, si tribulationes tibi immittit ad memoriam sui retinendam; quia quot tribulationes habes, tot nuntios mittit tibi ad memoriam sui revocantes. Noli ergo monitores bonos repellere, quia dicitur quod multum valet monitor bonus in civitate. Sed posses dicere quod tribulationes ad hanc memoriam sui faciendam non sunt necessariæ, quia Deus beneficia dando, admonet sufficienter, sicut dicit Augustinus, quod beneficia Dei nil aliud sunt, quam admonitiones veniendi ad eum. Sufficiat ergo illi quod monitiones facit dando beneficia, quia talis monitio deceat magis Deum quam alia, quæ sit per verbera. Ad hoc responderi potest quod, quamvis beneficia te revocent ad cognitionem sui, tamen aliquando amor inordinatus inhæret ipsis beneficiis temporalibus, et datur oblivioni Creator, qui est summum bonum et incommutabile, dans bona æterna. Unde Deus conqueritur de talibus, dicens: *Extendi manus meas, scilicet beneficia largiendo, et non erat qui aspiceret*³⁰. Non dicit, non fuit qui acciperet, quia multi libenter accipiunt, pauci vero respiciunt; nam a majori ad minorem omnes diligunt munera, sequuntur retributiones. Sed posses dicere, licet conveniens sit quod Deus corda dura et indisciplina, quæ ad eum non convertuntur per beneficia, revocet per tribulationes, tamen conveniens non est bonos, qui largitorem suum per beneficia recognoscunt, taliter revocare. Ad hoc dici potest, quod licet cor bonum per delectamentum naturale in beneficiis recognoscat suum largitorem, tamen ad perfectam cognitionem Dei non perveniet sine probante tribulatione. Unde dicitur: *Qualia scit vir, qui non est tentatus, in multis expertus multa*

²¹ Job. 5. ²² 1 Joan. 2. ²³ Cant. 1. ²⁴ Isa. 63 ²⁵ Luc. 2. ²⁶ Sap. 6. ²⁷ Dan. 4. ²⁸ Gen. 40. ²⁹ Isa. 49. ³⁰ Prov. 1.

recognoscit ⁴⁴. Sed vide quod Deus revocavit Salomonem ad cognitionem suam munera largiendo, Job vero sua conferendo et adversa inferendo. Sed tribulationes duxerunt eum ad perfectionem, munera vero Salomonem ad stultitiam et perditionem. Si ergo Salomen tanta scientia præditus, suis illecebris in prosperitate Dei cognitionem amisit, non sis securus quod tu in ea Dei cognitionem diu valeas retinere. Sustine ergo patienter et libenter tribulationem, ut possis venire ad Dei cognitionem. Et si per magnitudinem tribulationis desolare, in hoc consolare, quod ad majorem coronam major tribulatio te faciat pervenire. Dicto quomodo tribulationes revocant cor ad cognitionem Creatoris, modo dicendum est qualiter revocant ad cognitionem sui ipsius. Cor enim, quod gaudium mundanum elongavit a se ipso, non potest recognoscere se ipsum. Unde, in persona talium David dicit: *Et lumen oculorum meorum, et ipsum non est mecum* ⁴⁵. Væ ei qui lucernam cognitionis suæ expendit in cognitionem extraneorum, et in sui cognitionem nihil reservat! Sed quomodo se cognosceret, qui secum non est? Prosperitas enim mundana tante plus animam a se ipso elongat, quanto plus eam insequitur et diligit. Sed sicut obsessus vel percussus per violentiam inimicorum cogitur reverti ad se ipsum, et quanto plures habes adversitates, tanto potiores habet exitus ad eundem a se ipso. Felix est ergo adversitas, quæ te reddit tibi, et in proprium hospitium te facit reverti. Unde in Exodo ⁴⁶: *Maneat unusquisque apud seipsum* hoc, est se cognoscat, ut sibi ipse intendat, et a se ipso per inordinatum amorem non recedat; nam domus in qua nemo habitat cito annihilatur; ita cor, quod non virtuose inhabitatur, ad vastationem et ad nihilum deducitur. Væ cordi quod ad similitudinem jocularis vagos et verecundos morcellos extra domum suam translucit, et quanto plus in alieno hospicio cantat, tanto plus in hospicio proprio invenit quod defleat! Sicque quanto plus cor in mundanis delectatur, tanto minus in se invenit unde consoletur. Tribulatio ergo cordi mittitur, ut illud a gaudiis mundanis cogat reverti ad se ipsum, sicut jocularis tandem cogitur ad suam domum reverti et remanere reversus; et sicut columba, cum non invenit ubi requiesceret pes ejus, reversa est ad Noe in arcam ⁴⁷. Noe Christum significat, arca Noe requies mentis intelligitur. Quando enim humanum cor non invenit exterius in quo amor ejus requiescat, tunc ad se revertitur. Per pedem columbæ, amor cordis intelligitur. Tunc enim columba non invenit ubi requiescat pes ejus, quando cor humanum non ponit amorem suum in aliquo terreno, et tunc revertitur ad se ipsum, et dicit cum Psalmista: *Convertere, anima mea, in requiem*

tuam ⁴⁸. Et in Canticis canticorum dicit Dominus ad animam peccatricem quæ cor suum evagare permisit in mundanis: *Revertere, revertere, Sunamitis, revertere, revertere, ut intueamur te* ⁴⁹; ego scilicet et tu: tu intuearis te oculo conscientiar, ego vero te intuear oculo misericordiar. Sustine, o anima Christiana, per tribulationes te revocari ad te et ad Deum, quem prosperitas mundana elongaverat ab utroque; et maxime quia tribulationes ligant et constringunt te Creatori tuo, quem mala mundi libertas solverat et fecerat per insolentias evolare. Unde dicebat Job ⁵⁰, qui in talibus expertus erat: *Si accinctus fuero stimulo paupertatis, indicabit eis opera eorum*. Et nota quod non vocat hic paupertatem rerum temporalium carentiam, sed defectum solatii temporalis, qui in divitiis temporalibus consistit. Unde habetur juxta illud Ecclesiastici: *Fst pauper cum in multis desit*. Stimuli paupertatis vocantur omnes tribulationes, quæ a Deo mittuntur ad restringendum cor a solatiis mundi. Hi sunt stimuli vel funiculi Adæ parentis nostri primi, qui ad nos jure hæreditario pertinent, per quos Deus multos quasi violenter ad se trahit. De hoc dicitur in Osee ⁵¹: *In funiculis Adæ*, id est in tribulationibus, *traham vos in vinculis charitatis*, hoc est ex charitate missis. Unde dicit Bernardus ⁵²: *Trahimur cum tribulationibus exercemur*. Noli ergo, o anima quæ vinculis es astricta, æstimare te vivificatam, nec putes illos, qui non stringuntur, esse in vera libertate, quibus conceditur omne illud quod appetunt; sicut enim nec infirmum putares esse in bono statu, nec in bona spe sanandi, si omnia quæ appeteret, ei concederentur a medico, quia de ejus sanitate desperando dicit: *Deur quidquid vult*. Hoc enim est certissimum signum mortis ejus. Ex quo patet quod libertas mundana non est nisi argumentum ac signum pereundi. Unde quanto liberius sine tribulatione miseri implent quod volunt, tanto citius ad inferna descendunt. Si vis ergo Deum habere propitium, sustine te stringi vinculis tribulationis, quæ a Deo veniunt et ad Deum trahunt. Unde ad Ezechielem dicit Dominus: *Ecce dedi vincula mea super te* ⁵³. Et per hoc datur intelligi quod vincula tribulationis sunt dona Dei. Ex præmissis patet quod tribulationes sunt vincula Christo animam ligantia, et quanto tribulatio est vehementior, tanto fortius animam stringit Deo.

QUINTA utilitas tribulationis est, quod accelerat iter tuum ad Deum. Unde quot tribulationes habuisti, tot nuntios misit tibi Deus, ut ad ipsum festinares nec in via tardares. Et vide quam prava sunt, quæ cor pravum retardant ne homines festinent ad Deum. Cum ergo tribulatio auferat delectationem et amorem in rebus transitoriis, quæ retardant hominem ire ad Deum festinanter; unde Gre-

⁴⁴ Eccl. 34. ⁴⁵ Psal. 37. ⁴⁶ Cap. 16. ⁴⁷ Gen. 8. ⁴⁸ Serm. 21 in Cant. ⁴⁹ Ezech. 3.

⁵⁰ Psal. 114. ⁵¹ Cant. 6. ⁵² Cap. 36. ⁵³ Cap. 14.

gorius : « Mala quæ hic nos comprimunt, nos ire ad Deum compellunt : » noli ergo parvum æstimare beneficium tribulationis, quæ a gravi carcere te liberavit, et accelerat iter tuum ad regnum cœli. Juxta illud Ecclesiastis : *De carcere catenisque quis introducit ad regnum* ⁸¹. Carcer vocatur tibi quidquid cor inordinate diligit in hoc mundo. Vincula quibus ligatur, sunt affectiones pravæ. Et quanto amor est major, tanto carcer est profundior. De hoc carcere Deus te ducit per tribulationem, quando rem inordinate amatam vel inposterum amandam tibi aufert, vel contrariam tibi facit eam. Quod significatum est, ubi dicitur quod Petrus *servabatur in carcere Herodis*; et sequitur, quod *angelus Domini ei astitit, percussoque latere Petri, excitavit eum, dicens : Surge velociter* ⁸². Per latus intelligitur frater tuus, qui de eodem latere exivit de quo tu, vel omnes generaliter illi, qui de cognatione vel affinitate tibi sunt juncti. Quando ergo ille, qui jure naturali deberet esse amicus tibi, est contrarius, vel morte subtrahitur, intellige te percussum latere ad hoc quod de carcere exeas, et cor tuum in solo Deo ponas, qui desicere non potest. Sed considera quod Petrus non conqueritur de ictu in latere, per quem liberabatur a carcere; sic tu conqueri non debes de tribulatione, quæ te ab amore mundano malo vel falso sanat et liberat. Et si forte ictus tribulationis difficilis est tibi sustineri, respice Christum, qui pro te vulneratus erat in latere, et tunc facilius sustinebis. Sicut bonus miles, quando videt vulnera domini sui, non sentit sua. Noli ergo repellere nuntios Domini, qui te ad Dominum revocat et festinare cogunt; quia, qui repellit nuntium, repellit Dominum. Tunc enim nuntius repellitur, quando cor per impatientiam tribulationi contradicit. Et nota quod tribulatio duo facit, scilicet affligit animam ipsam purgando et purgat affligendo. Sed quando cor cum rebellionem recipit tribulationem, ab afflictione non recipit tribulatus purgationem. Unde talis amaritudinem tribulationis accipit, et ejusdem perdit utilitatem, et tamen velit nolit, oportet eum sustinere tribulationem.

Sexta utilitas tribulationis est, quod datur ad solutionem debitorum quibus obligaris Deo, quæ non potes effugere; nec aliquid de debito auferre seu celare. Hæc debita sunt pœnæ, quæ debentur pro peccatis quæ fecisti. Et licet pro peccatis mortalibus pœna æterna debeatur, per contritionem et confessionem illa pœna æterna mutatur in pœnam temporalem, ita et pœnæ istæ temporales per jejunia et tribulationes diminuuntur, et aliquando totaliter relaxantur, et maxime per tribulationes. Unde quidquid pro Deo sustineas, illud a Deo in solutionem tui debiti computatur. Et sicut dispensator regis quando reddit rationem de receptis sui domini, computat et jactat cum denariis plumbeis vel cu-

A preis recepta, et aliquando in fine computationis suæ unus denarius plumbeus vel cupreus valet vel significat centum marcas auri vel argenti, qui in se est parvi valoris; sic tribulatio unius horæ in præsentem cum patientia recepta, liberat a tribulatione inferni, quæ est gravissima et est æterna. Exemplum habetur in latrone qui a dextra Christi suspensus fuit, qui, cum tormentum crucis pro suis malis sustineret, et ad aliam pœnam inferni esset obligatus, contritionem tamen habens de malis suis in illa hora convertit se ad Dominum, dicens : *Memento mei dum veneris in regnum tuum*; et statim ab omni delicto et debito absolutus est et liberatus; quia meruit audire illam vocem suavissimam : *Amen dico tibi quia hodie mecum eris in paradiso* ⁸³. Væ ei qui in hac vita nihil solvit, sed peccatum super peccatum addit; de quo dicitur in Psalmo : *Mutabitur peccator, et non solvet* ⁸⁴ ! Væ ei qui de largis et prodigis expensis quæ fecit, cogitur ad æquissimam computationem devenire! Talis enim, qui vixit semper sine computatione, meretur quod in inferno semper pœnas solvat sine alicujus debiti relaxatione. Ibi flebunt multi mercatores, qui in præsentem ridet, et gaudent de varietate solationum temporalium. Hoc significatum est in Apocalypsi ⁸⁵, ubi dicitur : *Mercatores terræ flebunt*. Per mercatores terræ intelliguntur illi qui cogitationem suam et amorem suum posuerunt in terrenis, qui amare flebunt, quia mercaturam suam malam omnibus C Dens ostendit. Sed mercatores cœli ridebunt, cum videbunt quod gloriam paradisi pro modica tribulatione adepti sunt. Quod significatum est ubi dicitur : *Est qui multum redimat modico pretio* ⁸⁶. Istud modicum pretium est sufferentia tribulationis vitæ præsentis, quam Deus recipit pro magno debito. Quia secundum vulgare proverbium : « De malo debitore recipitur fenum vel avena. » Et si forte in nullo debito teneris pro mortali peccato seu veniali, a quo te liberet tribulatio, tamen præservat te a contractione sive commissione delicti; quoniam secundum Gregorium : « Multa sunt innocentia quæ cito innocentiam suam perderent, nisi tribulationes ea præservarent, » etc. Tunc ergo, o anima, quæ te sentis obligari debitis, vel times solutionem futuram, patienter sustine hujus mundi tribulationem; quandiu habes tempus tuum pro obligatione debitorum, in quibus Deo teneris solvere. Nam omnes tribulationes vitæ præsentis tribulationi unius horæ quæ in futuro est, vix valent comparari. Similiter si omnes tribulationes mundi essent simul positæ, non essent dignæ ad adipiscendum paradisi gloriam, dicente Apostolo : *Non sunt condignæ passionibus hujus temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis* ⁸⁷.

SEPTIMA utilitas tribulationis est quod dilatat cor hominis ad receptionem gloriæ et gratiæ Dei. Quia

⁸¹ Eccle. 4. ⁸² Act. 12. ⁸³ Luc. 23. ⁸⁴ Psal. 36.

⁸⁵ Cap. 18. ⁸⁶ Eccli. 20. ⁸⁷ Rom. 8.

sicut malleus aurifabri dilatat aurum vel argentum frequenti percussione ad faciendum vas pretiosum; sic Deus fabricator totius creaturæ ordinavit tribulationem ad cordis dilatationem, ad reponenda dona gratiæ. De hac tribulatione dicit Psalmista: *In tribulatione dilatasti cor meum* ⁴⁸. Sustine ergo tribulationis ictus, quia quanto dilatatur cor tuum in plus sustinendo, tanto plura spiritualia dona in te reponet Deus. Considera quod quanto metallum est pretiosius, tanto est ductilius et magis obediens ictibus mallei; sic cor pretiosum et mite majorem habet in tribulatione patientiam. Et licet ictus mallei, tribulationis scilicet, te dure affligant, in hoc tamen consolare, quod Deus aurifaber tenet in manu sua malleum tribulationis, qui bene novit ictum suum secundum possibilitatem recipientis materiæ moderari. Noli ergo esse sicut metallum in massa, sine extensione, sicut sunt corda dura et indisciplinata, in quibus locum non invenit tribulatio vel disciplina. Similiter noli esse sicut sartago vetus, quæ præ vetustate sub ictu frangitur, et pro una fractura veteri multas recipit novas; sic durum cor et impatiens in tribulatione auget damnum suum. Sustine ergo hilariter tribulationem cor tuum dilatantem. Ad hoc te invitat Sapiens dicens: *Sustine sustentationes Dei, conjungendo te Deo; et sustine ut crescat in novissimo vita tua* ⁴⁹. Quasi diceret: Sustine patienter et libenter tribulationes hujus mundi pro Deo, qui pro te multa sustinuit; et redde ei vicem hujus servitii. *Conjungere Deo et sustine*; ac si diceret: *Sociare Deo*, et quidquid tibi imposuerit sustine, et scito quia non ultra possibilitatem te onerabit. Unde Apostolus: *Fidelis est Deus, qui non permittit vos tentari ultra id quod ferre potestis* ⁵⁰. Sustine ergo libenter modis prædictis, ut crescat in novissimis vita tua, quia per hoc vives in æternum in gloria.

OCTAVA utilitas tribulationis est, quod Deus excludendo terrena solatia quæ sunt inferius, cogit quærere cœlestia, quæ sunt superius. Sicut terrenus dominus, qui vult vendere vinum suum, prohibet ne aliquis zudeat tabernam suam aperire, donec vendiderit vinum suum; sic Deus aliquando excludit solatia terrena, ut conferat cœlestia, quæ sunt sua. Hoc significatum est in Joële, ubi dicitur: *Bestiæ agri quasi area sitiens suspexerunt te, quoniam exsiccati sunt fontes aquarum* ⁵¹. Bestias agri appellat affectiones et desideria carnalia. Fontes aquarum vocat mundana solatia; quando ergo siccantur fontes aquarum, id est quando deficient solatia mundana in adversitatibus, tunc cogitur cor respicere superius et quærere largitorem solationum et præmiorum cœlestium; unde tanto est Dominus corde benignior, quanto cor in exterioribus majores reperit amaritudines. Sed posses dicere: De hoc non contristor, quia taberna solationum mundanorum non est mihi aperta, sed de hoc quod ta-

berna solationum supernorum est mihi clausa, quia nec inferius nec superius invenio solatium. Ad hoc respondetur quod per hoc quod solatia mundana interdicta tibi sunt, non habebis cœlestia, nisi prius redieris ad cor tuum desiderando et quærendo Deum et superna. Vult enim Deus hoc, quia majus meritum consistit in desiderando et quærendo Dominum, quam delectando totaliter in ipso et propter ipsum. Similiter quanto ferventius eum desideraveris et quæsieris, tanto majus solatium tibi conferetur, et majorem in eo invenies dulcedinem, sicut famelico sapit aliquid melius quam non famelico; et scies quod non diu differenter cœlestia solatia, si per tribulationem fuerint exclusa terrena, si ardentem petieris et quæsieris, licet videntur differri, sicut dicit Salomon: *Desiderium suum justo dabit* ⁵².

NONA utilitas tribulationis est, quod te ponit in memoriam Dei. Nam per tribulationes ipse te revocat in memoriam sui. Et quanto major est tribulatio, tanto plus imprimeris in memoriam Dei. Non quia Deus alicujus obliviscatur qui omnia videt, sed quia Scriptura dicit Deum oblivisci hominem, cui non dat succursum, tribulatum ipsum consolando spiritualiter et gratiam augendo. Si ergo, o anima, vis reponi in memoriam Dei, in cujus memoria est salus tua, et in cujus oblivione consistit damnatio tua, discite patienter sustinere adversa, et sic sustinendo intime de Deo cogita, et ipse versa vice cogitabit de te, sicut amicus de amico suo afflicto frequentius cogitat, quam si esset sine afflictione. Si ergo, o anima, sentis te desolatam ex tribulatione, consolare, quia ipsa tribulatio ponit te in Dei memoriam, et memoria Dei plus valet tibi quam omne quod posset tibi auferre tribulatio. In figura hujus dicit Dominus: *Vidi afflictionem populi mei qui est in Ægypto, et descendi ut liberarem eum de manibus Ægyptiorum* ⁵³. In his verbis duo consideranda sunt: primum, quod Deus oculo misericordiæ respicit populum afflictum; secundum est, quod Deus per afflictionem reddit pactum suum, quod pepigerat cum eodem afflicto. Ipse autem respectus Dei importat quoddam speciale donum, quo ipse Deus inclinatur ad miserandum amici sui afflicti. Licet ergo Ægyptii te persequentes affligant, in hoc tamen consolare, quod respectus Dei ad te multum valet in afflictione. Ideo dicitur de David qui fugiebat a facie Absalon filii sui, quod Semei videns maledicebat ei dicens: *Egrederere, vir sanguinis et vir Belial*, etc. *Abisai hoc videns dixit regi: Quare ipse canis maledicit domino meo regi? vadam et amputabo caput ejus; et respondit David: Dimitte eum, ut maledicat mihi, juxta verbum Domini: Si forte respiciat afflictionem meam, et reddat mihi bonum pro maledictione hac hodierna* ⁵⁴. In hoc considera quod David maledictionem adversarii sui voluit sustinere, ut benedictionem Dei posset habere.

⁴⁸ Psal. 4. ⁴⁹ Eccli. 2. ⁵⁰ I Cor. 10. ⁵¹ Joel. 1. ⁵² Prov. 10. ⁵³ Exod. 3. ⁵⁴ II Reg. 16.

Quanto plus ergo optas benedictionem Dei, tanto magis patienter sustinere debes maledictionem adversarii tui, quia sufferentia maledictionis malorum, Dei benedictionem et liberationem a malo provocat. Quod significatum est Danielis III⁶⁰, ubi dicitur quod *Angelus Domini descendit cum Azaria et sociis ejus in fornacem; et fecit medium fornacis quasi ventum roris flantem, et flamma excussa est super ministros regis, qui eam incendebant. Et vide quod non solum ignis fornacis injustos excussit; sed etiam pueris refrigerium præstitit, per quod intelligitur, quod Christus est præsens tribulato. Si vis ergo tibi refrigerium præstari in tribulatione, et inimicos tuos qui tibi tribulationes procurant, comburi; patienter sustine tribulationes, quia in tribulatione tecum est Deus, et de ipsa liberabit te, et pro ea magnum tibi reddet meritum. De his tribus dicitur in Psalmo: *Cum ipso sum in tribulatione; ecce societas Dei: eripiam eum; ecce liberatio: et glorificabo eum*⁶¹; ecce præmium. Ecce ergo quod tribulatio ponit te in memoriam Dei, quæ plus tibi confert quam tribulatio posset auferre.*

DECIMA utilitas tribulationis est, quod orationes tuas facit exaudiri et offerri ante Deum; quia non est consuetudo in conspectu Dei quod repellat orationem tribulati, sed eam potius exaudit. Unde Salomon: *Deprecationem læsi exaudiet Dominus*⁶². Ideo enim multoties Deus verberat homines et tribulationes eis immittit, ut eos misericordiam postulare compellat, ut aperiat os eorum ad petendum eum in tribulatione, quia clausum illud habuerunt in prosperitate. Unde Augustinus: Deus immittit tribulationes aliquibus, ut excitentur in tribulatione, et petant illud a Deo quod ipse vult illis conferre. In persona talium dicit Psalmista: *Ad Dominum cum tribularer clamavi et exaudivit me*⁶³. Et si forte contingat quod tu Deum in prosperitate invocas, ut prosperitas te totaliter dormire non faciat, tamen te somnolentum aliquando reddit, ita clamor tuus in prosperitate non fit ita efficax sicut in adversitate. Et si forte adeo adversitas occupaverit cor tuum, quod non sit ita intentum orationi in adversitate sicut in prosperitate, tamen ipsa adversitas orationem pretiosorem facit. Si vero tantum tribulatio te oppresserit, quod non potes aperire os ad clamandum ad Dominum, tribulatio tamen orat pro te, dum tu patientiam habes; dicit enim magister Petrus Lombardus de Lazaro, quod quot habebat vulnera, tot habebat ora clamantia ad Deum; quia, quando Lazarus ore suo tacebat, vulnera sua pro se clamabant. Unde Dominus dicit ad Cain de Abel fratre suo quem occidit: *Vdæ sanguinis fratris tui clamat ad me de terra*⁶⁴. Sic ergo patet quod tribulatio orationem pretiosorem reddit et acceptabiliorem. Tribulationes enim sunt quasi solutio pro una bullata littera liberationis suæ. Unde Job⁷⁰ di-

A cit: *Quis mihi det ut veniat mihi petillo mea, et quod exspecto tribuat mihi Deus; qui cæpit, ipse me conterat, solvat manum suam et scindat me, et hæc mihi sit consolatio, ut affligens me dolore non parcat.* Nota quod Job, qui possessiones suas, filios et filias amisserat, percussus est vulnere pessimo a planta pedis usque ad verticem, afflictus ab amicis, vituperatus ab uxore, tamen videbatur quod Deus parum eum affligeret, nec in alio consolationem quærebat, nisi tantum in hoc quod Deus ei non parceret. Sed si quæris quid pertinet ad liberationem afflictionis suæ; ad hoc responderi potest quod afflictio ejus est solatio litterarum suarum, sicut quando pauper bibit vinum in taberna, et non habet unde solvat escotum suum, petit ut verberetur, et sic dimittatur; si autem, in quo erat ipsius Job consolatio quando petebat affigi; ad hoc responderi potest secundum quod Deus aliquibus in præsentem non parcat, ut in futuro parcat eis.

Consolatio Job, in hoc erat, quod in præsentem tribulatione sciebat se evasuram futuram. Consolare ergo, quia si in præsentem fueris afflictus, patienter sufferens, in futuro parcat tibi Deus. Nam dicitur quod non judicabit Deus bis id ipsum⁷⁰. Unde Job, qui petebat ne sibi parceret Deus in præsentem, alibi petit ut sibi parcat Dominus in futuro, dicens: *Parce mihi, Domine, nihil enim sunt dies mei*⁷¹. Ut ergo in futuro parcat tibi Deus, sustine in præsentem tribulationem; quia tribulatio animam sanat, sicut dicit Job, *ipse vulnerat et medetur*⁷²; vulnerat enim corpus, immittendo tribulationem, sed sanat animam.

UNDECIMA utilitas tribulationis est, quod custodit et nutrit cor. Sicut ignis custoditur et nutritur in cinere, sic cor amici Dei custoditur in tribulatione. Ideo præcepit Deus, quod tabernaculum sagis cilicinis cooperiretur⁷³. Saga cilicina pretiosas curtinas et omnia vasa aurea et argentea contra ventos et pluvias protegebant; ad significandum quod in adversitate tribulationis pretiosas virtutes sanctorum, et præcipue humilitas conservantur. Tribulatio enim cogit hominem, humiliari, quem forte humana prosperitas ultra terminos suæ infirmitatis exuberat in excessum. Jam tribulatio nutrit cor, sicut nutrit puerum. Nam, sicut mater carum cibum, quem masticare non potest parvulus, masticat et in ventrem suum trahit, ut illic cibus convertatur in lac ad nutrimentum pueri; sic Christus in Scriptura appellatur mater nostra propter vehementiam charitatis, quam habet ad nos, et propter amaritudines, quas habuit in cruce, ubi pœnas, dura verbera et opprobria masticavit nobis, ut nos nutriret et fortificaret spiritualiter ad sustinendum ejus exemplo tribulationes hujus mundi. Sicut enim vinum colatum per succum plenum speciebus, sic homo tribulationes sustinens debet eas

⁶⁰ Vers. 49. ⁶¹ Psal. 90. ⁶² Eccli. 35. ⁶³ Psal. 119. ⁶⁴ Gen. 4. ⁷⁰ Cap. 6. ⁷¹ Nahum 1. ⁷² Job 7. ⁷³ Job 5. ⁷⁴ Exod. 26.

colare per corpus Dominicum, considerando scilicet A tribulationem et passionem quam pro se sustinuit; et sic indulcorabuntur ut tolerabiles fiant, quæ prius intolerabiles videbantur.

Duodecima utilitas tribulationis est quod reddit homini certum testimonium quod Deus ipsum diligit. Unde Apostolus: *Ego quos amo, arguo et castigo* ⁷⁶, etc. Et in Eccli.: *Qui amat filium, assiduat ei flagella* ⁷⁷, hoc est assidue immittit ei aliqua flagella, unum post aliud. Summus Pater Jesus Christus semper filios suos sub aliquo flagello et virga retinet. Unde quando eripiuntur ab uno, sumuntur ab alio. Nec omnia simul immittit, sed post unum alterum; sicut homo post unam sagittam immittit aliam. Sed malos, qui in præsentī vita sine flagello Dei et disciplina vivunt, et quos nulla correctio ab errore trahit ab omnibus tribulationibus, quas in præsentī vita bonis particulariter immittit, et unam post aliam, et hoc ad purgationem suam, simul in futuro sagittabit. Omnia enim tormenta, quæ in præsentī vita per totum mundum divisa sunt, in futuro quasi in loco proprio requiescent. Sicut enim dicit Dominus: *Congregabo*, inquit, *super eos mala, et sagittas meas complebo in eis* ⁷⁸. Si ergo, o anima, vis amari a Deo, noli rejicere tribulationes, quæ testimonium divini amoris tibi ostendunt. Sed si tu dicis quod de manu Dei recipiunt filii bona et mala, quare ergo receptio malorum est magis indicium amoris Dei, quam receptio bonorum? Ad hoc respondetur: Certum est quod amicis

suis spiritualibus mellora bona Deus confert, et illis quos magis diligit, sed magis dilexit Christum incomparabiliter quam totum mundum, et tamen multa mala et pauca bona temporalia ei contulit in hoc mundo. Imo secundum Bernardum, post ingressum uteri virginalis usque ad patibulum crucis nunquam habuit nisi paupertates et tribulationes. Consolatio ergo tribulationis et adversitatis est magis indicium Dei amoris quam consolatio temporalis prosperitatis. Præterea Jesus Christus Filius Dei, qui vixit in hoc mundo, sicut mercator, qui est in nundinis, eligit bonas merces, et malas rejicit, sic elegit tribulationes et fugit prosperitates, sicut patet in Evangelio. Fugit enim in desertum, cum vellent eum Judæi rapere in regem; tamen non fugit, quando eum quæsierunt ad destruendum et occidendum. Imo et dixit eis: *Ego sum* ⁷⁹. Dum ergo Christus fuit sapientissimus in eligendo, constat illos esse stultos qui contemptis tribulationibus et adversitatibus prosperitatem mundanam eligunt, quæ non valebit eos liberare de manibus inimicorum suorum, scilicet dæmonum, in future. Sustine ergo tribulationem in præsentī cum Christo, ut tandem percipias coronam in regno cælorum. Aliter non intrabis in regnum cælorum, secundum Apostolum dicentem, quod *per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum cælorum* ⁸⁰; quod nobis concedat qui vivit et regnat omnipotens Deus in sæcula sæculorum. Amen.

⁷⁶ Apoc. 3. ⁷⁷ Eccli. 30. ⁷⁸ Deut. 32. ⁷⁹ Joan. 6. ⁸⁰ Act. 14.

TRACTATUS QUALES SUNT.

PROLOGUS.

Detur utinam episcopis Sanctonensi et Lemovicensi quam sobrie, juste et pie vivant ⁸¹; domino regi Anglorum duci Northmannorum et Aquitanorum illustri me scribere compulit pietas ac necessitas; pietas suadendo, necessitas urgendo. Ad hoc vero perficiendum sumptus longe ultra superabundasse, quam prius evangelici ⁸² memor consilii sedens computaveram, ego ipsa admirari non possem, nisi ex modico multum, ex exiguo plurimum accrevisse legissem ⁸³. Sed super his admirari compellitur, qui modica magnis audit majora, qui divitum opulentias audivit paupertate viduæ superatas, quibus offerentibus de multo modicum, obtulit illa de modico multum. Vidua quoque Sarephana, dum modicum quod habebat non celaret ⁸⁴; dum prophetam ex paululo paucet; quod sibi filioque reserbat, D paupercule laudabilis paritas, tantulum ipsum non

deficere laudabilior erogacitas impetravit. Modicum ergo modicus scribere proposueram, ne deditos pluribus oculos regis prolixitate paginæ tenendo, in comoda publica peccarem. Nec ad inchoantis votum peractum dissentiret opus, nisi vicinis proposito digressibus satisfacere tenerer obnoxius. Erant autem circa materiam deambulatoria quædam, ad quæ thematis ipsius importunitas lugubri lassum querimonia me sæpe coegit exire quasi per herbosa spatium, donec salubres animum auræ recrearent. Unde lætior in reditu postquam aliquantis per amœna visendo respiraveram, nesciebam domum sine floribus redire. Ipsa quoque materia me suo receptum alveo naufragum a se rursus expellebat. Sed quoniam portum eunti riparum altitudo negabat, reluctantem sæpe detinuit tenacium quæ evolvere cœperam pelagus iniquitatum. Hinc conti-

⁸¹ Tit. 2. ⁸² Luc. 14. ⁸³ Luc. 21. ⁸⁴ III Reg. 17.